

INWESTOR	CENTRALNE BIURO ANTYKORUPCYJNE W WARSZAWIE 00-583 WARSZAWA , Al. Ujazdowskie 9
NAZWA I ADRES OBIEKTU BUDOWLANEGO nr ewid. działek	OŚRODEK SZKOLENIOWO KONFERENCYJNY CBA W LUCIENIU gm. Gostynin powiat Gostynin, województwo mazowieckie Działka nr 217/2 , obręb 0021 Lucień
TYTUŁ OPRACOWANIA	PROJEKT ROZBUDOWY CENTRALI CIEPLNEJ INSTALACJE TECHNOLOGICZNE

STANOWISKO	IMIĘ I NAZWISKO	NR UPR. BUD.	DATA	PODPIS
PROJEKTANT	mgr inż. Włodzimierz Tokarczyk	237/85/WŁ spec. instal- inż	12.2016r.	
PREOJEKTANT	mgr inż. Sławomir Gryszanowicz	38/86/WŁ spec. konstr.	12.2016r.	
			.	

SPIS ZAWARTOŚCI OPRACOWANIA

1. Strona tytułowa	1
2. Spis zawartości opracowania	2
3. Oświadczenie projektantów	3
4. Zaświadczenie o przynależności do ŁOIIB projektanta instal.sanit	4
5. Zaświadczenie o przynależności do ŁOIIB projektanta konstr.	5
6. Uprawnienia budowlane projektanta instalacji sanit.	6-7
7. Uprawnienia budowlane projektanta konstr.	8-9

Opis Techniczny	10- 17
BIOZ	18- 19

Spis rysunków:

1. Plan zagospodarowania terenu	rys. 1
2. Profil rurociągu preizolwanego pompa ciepła – centrala ciepła	rys. 2
3. Schemat technologiczny centrali ciepłej	rys. 3
4. Rysunek fundamentu pod pompę ciepła	rys. 4
5. Rysunek osłony pompy ciepła	rys. 5

Łódź, grudzień, 2016 r.

O Ś W I A D C Z E N I E

Na podstawie art.20 ust.4 ustawy z dnia 7 lipca 1994r.- Prawo budowlane (jednolity tekst Dz.U. z 2003r.Nr207, poz.2016 z późniejszymi zmianami) oświadczam, że :

**PROJEKT BUDOWLANY ROZBUDOWY CENTRALI CIEPLNEJ W
OŚRODKU SZKOLENIOWO-KONFERENCYJNEGO CENTRALNEGO BIURA
ANTYKORUPCYJNEGO W LUCIENIU GM. GOSTYNIN DZ. NR 217/2**

– w zakresie instalacji technologicznej i budowlanej został sporządzony zgodnie z obowiązującymi przepisami i zasadami wiedzy technicznej.

OPIS TECHNICZNY

Do projektu budowlanego rozbudowy centrali ciepłej w Ośrodku Szkoleniowo-Konferencyjnego Centralnego Biura Antykorupcyjnego w Lucieniu.

1.0 Wstęp.

1.1 Podstawa opracowania.

Podstawą opracowania jest:

- umowa nr CBA/ 219 /2016/PN.
- ustalenia szczegółowe zawarte z Inwestorem ,
- dokumentacja archiwalna dotycząca projektowania centrali ciepła w oparciu o pompy ciepła typu glikol/woda i gruntowy wymiennik ciepła w postaci odwiertów pionowych opracowany przez Pracownię Autorską mgr inż. arch. M. Oborski – zespół autorski dr inż. Kazimierza Żarskiego
- P.T. instalacji centralnego ogrzewania –rozbudowa i modernizacja istniejącej stołówki – PP PROJ-BUD Płock – mgr inż. Maria Nowak III.1997 r.
- Rozbudowa i modernizacja stołówki instalacja c. o. - ANEKS wyk. PP PROJ-BUD Płock mgr inż. B. Pakulski VII. 1997 r.
- Projekt zamienny instalacja centralnego ogrzewania- WPP PROJBUD 2 sc – opracowała mgr inż Maria Nowak II.1999 r.
- Projekt technologiczny (budowlany i wykonawczy) centrali ciepła i chłodu w budynku stołówki z salą konferencyjną Rezydencja Prezydenta R.P. w Lucieniu VII.2000r.
- Projekt (budowlany i wykonawczy) instalacji ogrzewania i klimatyzacji w budynku jadalni z salą wielofunkcyjną -VII. 2000r.
- Projekt wykonawczy sieci ciepłej c.o. i cw. – wyk. ENERGOINWEST – Gostynin autor dr inż. Kazimierz Żarski , VI.2001 r.
- Projekt przebudowy wiaty na salę konferencyjną
- Projekt Budowlano-Wykonawczy Technologia centrali ciepła i chłodu/ ETAP II Wykonawca: PRO ARTE Pracownia Autorska 11 Warszawa; autor: dr inż. Kazimierz Żarski – VIII.2006r.
- Dokumentacja Techniczna - branża ELEKTRYCZNA I AKPiA ; autor Marian Świechowicz – X.2007 r.
- Dokumentacja geologiczna z wykonania 33 otworów wiertniczych w celu wykorzystania ciepła Ziemi dla zainstalowania gruntowych wymienników podziemnej instalacji pomp ciepła.- wykonawca prac geologicznych :MINER-PBG Spółka z o.o.

Warszawa , autor opracowania –mgr Irena Kubala CUG 050710-IX.2007r.

- Projekt modernizacji układu centrali ciepłej - 11.2015
- Pomiary wydajności dolnego źródła ciepła

1.2 Zakres opracowania.

Opracowanie obejmuje:

1. Rozbudowę istniejącego dolnego źródła ciepła (pionowych wymienników gruntowych)
2. Montaż pompy ciepła typu powietrze-woda
3. Wykonanie połączenia pompy ciepła z istniejącą instalacją w centrali ciepłej (z istniejącymi zbiornikami buforowymi)

2.0 Opis rozwiązań technicznych.

2.1 Opis stanu istniejącego

2.1.1 Informacje ogólne

Centralę ciepła dla potrzeb grzewczych Ośrodka zlokalizowano w podpiwniczeniu budynku nr 9 – (kuchni ze stołówki i salą konferencyjną). Jednocześnie w tym pomieszczeniu zlokalizowane są trzy centrale wentylacyjne z układami grzewczymi i chłodzącymi. Centrala ciepła zabezpiecza potrzeby cieplne OSK dla potrzeb ogrzewania wentylacji i przygotowania ciepłej wody.

Ogrzewanie obiektu głównego (sala konferencyjna, kuchnia i stołówka) jest realizowane przez układy ogrzewania powietrznego, grzejnikowego i ogrzewania podłogowego. Do domków doprowadzono czynnik grzewczy i ciepłą wodę siecią cieplną czteroprzewodowa, preizolowaną.

Budynek magazynowy adaptowany na potrzeby szkoleniowe w 2013r. został także zasilony z w/w sieci – ujęty jest w łącznym bilansie ciepła. Budynek nr 11 posiada własne źródło ciepła tj. pompa ciepła z gruntowym wymiennikiem, która pokrywa potrzeby grzewcze i przygotowania ciepłej wody.

2.1.2 Technologia istniejącej centrali ciepła

Technologię centrali zaprojektowano i wykonano dla układu docelowego zabudowy włącznie z planowaną w tych latach halą sportową i zasilaniem domków rekreacyjnych.

Źródło ciepła stanowią cztery pompy ciepła o wydajności cieplnej $Q = 4 \times 60,0 \text{ kW}$, których montaż odbywał się w dwóch etapach 2000r – 2 szt. i

2007.r. 2 szt. W 2007 r. zakończono budowę dolnego źródła w postaci wymiennika gruntowego. Obecnie jest wykonanych 33 odwierty pionowe na średnią głębokość ok.80 każdy. W pierwszym etapie wykonano 22 odwierty a w II tylko 11 z przewidywanych 22szt. (-opracowanie z 2000 r.)

Autor opracowania przewidywał wielkość docelową dolnego źródła dla maksymalnych potrzeb mocy cieplnej określonych na 395,06 kW.

Przewidziano w rozwiązaniach centrali także drugie źródło ciepła którym były kotły elektryczne o mocy 120 kW (6x20kW).

Pompy ciepła miały stanowić zasadnicze źródło ciepła dla pokrycia potrzeb przygotowania ciepłej wody i części zapotrzebowania na moc cieplną do centralnego ogrzewania i wentylacji. Pompa nr 4 dostarcza czynnik grzewczy do przygotowania ciepłej wody w systemie priorytetu, zrealizowanym przez przełączenie zaworu regulacyjnego dwupołożeniowego.

W 2013 r. do istniejącego układu włączono dwa zbiorniki buforowe o pojemności 100dm³ każdy. Zbiorniki zostały włączone w układ w celu uspokojenia pracy centrali, spełniając akumulatora produkowanego ciepła w okresie nocnym i rolę sprzęgła pomiędzy obiegiem grzewczym z centrali a układem instalacji grzewczych.

2.1.3 Automatyczna regulacja

Dla centrali cieplnej przewidziano automatyczną regulację pracy pomp ciepła i podgrzewaczy elektrycznych przy pomocy regulatorów Compit R324. Jedna z pomp ciepła nr 4 wytwarza czynnik ciepła na pokrycie zapotrzebowania na ciepłą wodę. W okresach wyłączenia układu grzejnego cw (dwupołożeniowy układ regulacji temp. wody w zbiorniku) pompa ta wspomaga system centralnego ogrzewania. Trzy pozostałe pompy ciepła dostarczają czynnik grzewczy na potrzeby c.o. i ciepła technologicznego do wentylacji i klimatyzacji. W okresach temperatury zewnętrznej, w której pompy ciepła pokrywają w całości zapotrzebowanie na moc cieplną, podgrzewacz elektryczny nie jest włączony. W przypadku gdy nie można uzyskać temperatury zasilania w obiegach zgodnej z wykresem regulacyjnym (krzywa grzewcza przy parametrach szczytowych 55/45°C) włączane są kotły elektryczne. Wielkością sterującą jest temperatura zasilania, według wykresy regulacyjnego. Podstawowy układ regulacji został rozbudowany o moduły sterowania 2 obiegów grzewczych regulowanych w oparciu o temperaturę wg. wykresu regulacyjnego oraz 3 obiegów nagrzewnic wstępnych (w oparciu o temperaturę wewnętrzną) i 2 obiegów nagrzewnicy wtórnej (w oparciu o temperaturę wewnętrzną). Założono, że obiegi II etapu domki i hala sportowa będą miały dostarczony czynnik grzejny do

ogrzewania i przygotowania ciepłej wody bezpośrednio, a zmiana parametrów nastąpi w indywidualnych węzłach cieplnych. Na dzień dzisiejszy nie zrealizowano obiektu hala sportowa a odgałęzienie na sieć grzewczą zostało wyposażone tylko w zawór trójdrogowy i pompę obiegową.

W układzie przygotowania ciepłej wody (zasilanie z pompy ciepła) przewidziano dwunastawny system regulacji temperatury. Czujnik temperatury jest umieszczony w zbiorniku w 2/3 wysokości. Przy temperaturze c.w. 43°C układ regulacyjny ma włączyć pompę obiegu grzewczego c.w. a przy temperaturze 48°C wyłącza. Praca pompy cyrkulacyjnej –ciągła.

2.1.4 Studnia kolektorów dolnego źródła

Obecnie w istniejącej studni zbiorczej dolnego źródła ciepła wykonano 2 rozdzielacze. Do chwili obecnej wykorzystane są 44 obwody. Pozostały dowykorzystania 11 obwody. Obwody te w chwili obecnej są zakorkowane.

3.0 Obliczenia

3.1 Bilans zapotrzebowania na moc cieplną

Zapotrzebowanie na moc cieplną do celów c.o. wentylacji i klimatyzacji przyjęto na podstawie odpowiednich projektów branżowych wykonanych w latach 1997- 2006. Zapotrzebowanie c.c.w. określono na podstawie programu użytkowego obiektu.

Bilans potrzeb cieplnych stan na 20.11.2016r

OBIEG		Zapotr. ciepła [kW]	Parametr y Instalacji st. C	Przepły w [t/h]	Zapotrzebowa- zapotrzebowanie ciepła wg. oprac. z 2000r.	Uwagi Etap
NR	Nazwa					
1	Ogrz. podłogowe stołówka	13,30	45/35	1,14	13,30	I
2	Ogrz. grzejnikowe bud.biurowy+kuchnia	15,36	55/45	1,32	15,36	I
3	Nagrzewnica pralnia	12,80	55/45	1,10	12,80	I
4	Nagrzewnica kuchnia	30,52	55/45	2,62	30,52	I
5	Nagrzewnica I stopień stołówka	23,76	55/45	2,04	23,76	I
6	Nagrzewnica II stopień stołówka	9,90	55/45	0,85	9,90	I
7	Nagrzewnica I stopień sala konferencyjna	60,92	55/45	5,24	27,82	Wentylacja + ogrzewanie I i

						II
8	Nagrzewnia II stopień sala konferencyjna	14,78	55/45	1,27	6,80	Wentylacja + ogrzewanie / II
9	Centralne ogrzewanie domki dt=15	104,97	55/45	6,02	125,00	II
10	Centralne ogrzewanie piwnica	2,50	55/45	0,21	/	Wykonane w ostatnich latach
11	Hala sportowa	-	-	-	115,00	Nie zrealizowana
12	Budynek hangaru	17,3				
	RAZEM co + wentylacja	306,11		21,81	380.26	
13	Przygotowanie ciepłej wody (średnie)	31,84	55/45	2,74	31,50	
14	ŁĄCZNIE	337,95		25,55	411,76	

3.2.1 Teoretyczna wydajność dolnego źródła

Według danych zawartych w Dokumentacji geologicznej z wykonania 33 otworów .... z IX 2007r. otwory nr 1-14 wykonano do głębokości 85m , a nr 15-33 do głębokości 80m p.p.t. oraz otwór nr 17 do gł. 62m .

Łączna długość odwiertów wynosi;

$$L = 14 \times 85 + 18 \times 80 + 1 \times 62 = 1190 + 1440 + 62 = 2692 \text{ m}$$

$$\text{Długość rur wymiennika } 2692 \times 2 = 5384 \text{ m}$$

$$\text{Orientacyjna wydajność dolnego źródła } Q = 2692 \text{ m} \times 40 \text{ W/m}$$

$$\text{otw.} = 107\,680 \text{ W} = \mathbf{107,68 \text{ kW}}$$

3.2.2 Faktyczna wydajność dolnego źródła

Po zamontowaniu licznika ciepła na obiegu dolnego źródła można było dokonać pomiaru faktycznej wydajności istniejącego dolnego źródła. W dniu 21. 11. 2016 po rozpoczęciu sezonu grzewczego i dodatnich temperaturach powietrza zewnętrznego pomierzono temperatury czynnika dolnego źródła. W trakcie pobytu były uruchomione 3 pompy ciepła (1 dla potrzeb c.w.u i 2 dla potrzeb centralnego ogrzewania).

Temperatura przychodząca z wymiennika - + 0,4°C

Temperatura wychodząca z sprężarek - - 0,55°C

Wydajność źródła pomierzona na ciepłomierzu – Q- 90 kW

Pompy ciepła technicznie są przestarzałe i pracują na granicy swoich możliwości co przekłada się na bardzo niską sprawność układu powodując znacznie większe koszty eksploatacyjne. Układy chłodnicze pracują na zasadzie włącz- wyłącz przez co nie można ograniczyć oblodzenia wymiennika gruntowego. W związku z wejściem nowych dyrektyw ich serwisowanie będzie za parę lat bardzo problematyczne, bo zastosowany czynnik ziębniczy będzie zastępowany bardziej ekologicznym i sprawniejszym. Układy pracujące na pompach nowej generacji osiągają

współczynniki powyżej 3,0. Poprzez wymianę pomp i zwiększenie ilości odwiertów dolnego źródła można obniżyć koszty eksploatacyjne o około 50% .

Zasadna jest decyzja o wymianie istniejących pomp na pompy nowej generacji.

Podsumowanie

Istniejący układ centrali posiada wydajność:

Wydajność dolnego źródła $Q_{pc} = 108,0 \text{ kW}$

Wydajność piecy elektrycznych $Q_{el} = 138,0 \text{ kW}$

Łącznie **$Q = 246,0 \text{ kW}$**

Zapotrzebowani ciepła wg. pkt 3.1 wynosi ok. **337,95 kW**

Do zabezpieczenia całkowitych potrzeb ciepłych **brakuje ok. 338,0-246,0=92 kW**

4.0 Opis rozwiązań

4.1. Dolne źródło ciepła – wymienniki gruntowe

Projektuje się wykonanie brakujących 11 odwiertów o głębokości 80 m. Projekt geologiczny odwiertów stanowi odrębne opracowanie. Z nowych odwiertów przewiduje się uzyskanie dodatkowej ilości ciepła.

L- wymiennika gruntowego

$L = 80 \text{ m/otw} \times 40 \text{ W/m} = 32000 \text{ W}.$

Kolektory dn 40 z odwiertów będą doprowadzone do istniejącej studni zbiorczej i włączone do istniejących (były przewidywane) odejść na rozdzielaczach. Obecnie odejścia są zakorkowane. Rurociągi przewidują się prowadzić na głębokości 1,2 m.

Po rozbudowie i regeneracji obecnych odwiertów z dolnego źródła będziemy mogli uzyskać ok. 140 kW energii cieplnej.

Zasadnym jest wymiana istniejących pomp ze względu na stare rozwiązania techniczne w nich zastosowane na nowe o COP powyżej 3,0 (stosunek ilość energii elektrycznej do ilości energii uzyskanej).

4.2. Pompa ciepła typu powietrze – woda

Projruktuje się zamontowanie pompy ciepła o parametrach dla temperatury zewnętrznej – 15 °C:

- wydajność termodynamiczna 62 kW

- współczynnik COP 1,93

Pompa będzie wyposażona w 2 sprężarki typu scroll R410a o podatności osiowej i promieniowej z grzałkami karteru. Płytowy wymiennik ciepła ze stali nierdzewnej. Wentylatory skraplacza typu OWLET^{TM} z łopatkami aluminiowymi. Będzie wyposażona w możliwość nastawy maksymalnej emisji hałasu w zależności od strefy czasowej (dostępne tryby:

priorytet wydajności, wyciszony oraz wyciszony ++). Pompa będzie posiadała moduł pompowy i naczynie zbiorcze. Pompa będzie ustawiona na fundamencie betonowym obok istniejącego śmietnika. W celu zredukowania hałasu dodatkowo będzie wykonane od strony budynków ośrodka ogrodzenie z przesłami drewnianymi.

4.3. Rurociąg preizolowany

Czynnik grzewczy od pompy ciepła do budynku centrali cieplnej będzie transportowany rurociągami preizolacyjnymi i włączony do istniejących zbiorników buforowych.

Projektuje się wykonanie rurociągu z rur PE preizolowanych np. firmy Brugg dn 63/126. Rurociągi będą układane w otwartym wykopie na głębokości 1,2 m. Jedynie przejście przez drogę będzie wykonane metodą bezwykopową w rurze osłonowej. Rurociągi preizolowane – standardowe, kolana, mufy – prefabrykowane typowe. Stosować mufy zgrzewane. Na dnie wykopu należy wykonać podsypkę piaskową z piasku nie zawierającego gliny, ostrych kamieni i innych ciał mogących uszkodzić rurę zewnętrzną. Granulacja piasku powinna wynosić 0-8 mm (dopuszczalna jest zawartość 15 % kamieni o wym. 8-20mm). Rury należy układać na jednakowym poziomie. Po zamontowaniu rur oraz sprawdzeniu jakości połączeń i ich szczelności, należy przysypać je warstwą 30 cm piasku, zagęścić, ułożyć nad każdą rurą taśmę ostrzegawczą, a następnie zasypać piaskiem w terenie utwardzonym lub gruntem rodzimym poza terenem utwardzonym. Montaż rur wykonać zgodnie z DTR producenta rur. Roboty ziemne należy wykonywać zgodnie z normą PN-68/B-06050.

Odpowietrzenie rurociągów w centrali cieplnej zaworami kulowymi.

4.4. Mała architektura

Osłona –ekran zlokalizowana w ośrodku szkoleniowo konferencyjnym CBA . Osłona w formie ażurowego ogrodzenia wysokości 2,25 cm. Ogrodzenie z przesł drewnianych na słupkach stalowych, fundamenty betonowe głębokości 80 cm. Przęsła z desek gr 25mm i szerokości 170mm ustawionych skośnie w równych odstępach. Przęsła mocowane do słupków stalowych o przekroju zamkniętym o wymiarach 70x140mm. Rozpiętość przesł 2m. Drewno iglaste suche o wilgotności nie przekraczającej 20% po ostruganiu i dokładnym oszlifowaniu impregnowane olejem bezbarwnym np. olej do drewna Altax, DREWNOCHRON. Słupki stalowe po oczyszczeniu malowane farbami antykorozyjnymi np. HAMMERITE. W kolorze zbliżonym do drewna.

Przygotowanie drewna do olejowania:

- Podłoże wyrównaj, przeszlifuj, odpyl, odtłuść rozcieńczalnikiem.
- Z powierzchni uprzednio malowanych usuń złuszczenia, przeszlifuj i odpyl.
- Powierzchnia powinna być czysta i sucha.
- Zewnętrzne elementy drewniane (uprzednio niemalowane) najpierw zabezpiecz DREWNOCHRONEM IMPREGNATEM bezbarwnym.

2. Olejowanie

- Przed i w trakcie malowania olej dokładnie mieszaj.

- Preparat nakładaj dwukrotnie za pomocą pędzla.
- Po 15-20 minutach usuń nadmiar za pomocą bawełnianej szmatki przecierając drewno wzdłuż słojów. Po przetarciu powierzchnia powinna być jednolita, gładka i bez tłustych plam.

3. Dodatkowe informacje

- DREWNOCHRON Impregnat bezbarwny wyrównuje chłonność podłoża, dzięki czemu podnosi się estetyka wymalowania.
- Wyrób przechowuj w opakowaniach szczelnie zamkniętych
- Temperatura podczas malowania i schnięcia powinna wynosić od +5 do +25°C. Niska temperatura i wysoka wilgotność powietrza wydłużają czas schnięcia powłoki. Przy malowaniu drewna zażywiczonego czas schnięcia ulega wydłużeniu.
- Po zakończeniu malowania narzędzia umyć rozcieńczalnikiem.
- Szmatkę przed wyrzuceniem wysusz i zamocz w wodzie, aby uniknąć samozapłonu.
- Chroni przed promieniowaniem UV: 1.

13. B.I.O.Z.

Zgodnie z Ustawą Prawo Budowlane, informacja dotycząca bezpieczeństwa i ochrony zdrowia stanowi podstawę do sporządzenia planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, uwzględniającego specyfikację obiektu budowlanego oraz warunki prowadzenia robót.

Obowiązek sporządzania przed rozpoczęciem budowy planu „bioz” spoczywa na kierowniku budowy.

13.1. Zakres robót dla całego zamierzenia budowlanego oraz kolejność realizacji poszczególnych obiektów

- wytyczenie trasy w terenie rurociągu od pompy ciepła do budynku centrali
- wykonanie ręcznych przekopów kontrolnych celem zlokalizowania i zabezpieczenia uzbrojenia terenu
- wykonanie przejścia pod drogą metodą bezwykopową
- wykonanie wykopu i montaż rurociągów na podsypce piaskowej
- wykonanie przejścia rur preizolowanych w ścianie budynku centrali
- próba wodna ciśnieniowa $p_{pr} = 2,5$ [MPa] i płukanie rur
- montaż obudowy muf i kolan wraz z próbą szczelności sprężonym powietrzem
- piankowanie połączeń
- uzupełnienie zasypki i ułożenie taśmy ostrzegawczej
- wykonanie fundamentu pod pompę ciepła
- ustawienie pompy ciepła typu powietrze-woda na fundamencie
- wykonanie ogrodzenia z przęseł drewnianych
- podłączenie pompy do rurociągów
- wykonanie rurociągów PP w pomieszczeniu centrali ciepłej
- podłączenie rurociągów do istniejących zbiorników buforowych
- wytyczenie lokalizacji odwiertów
- wytyczenie trasy rurociągów PE od odwiertów do istniejącej studni zbiorczej
- włączenie rurociągów do istniejących rozdzielaczy w studni zbiorczej

13.2. Wykaz istniejących obiektów budowlanych

Zagospodarowanie terenu: na terenie są budynki jednokondygnacyjne o charakterze hotelowo-konferencyjnym.

13.3. Wskazanie elementów zagospodarowania działki, które mogą stwarzać zagrożenie bezpieczeństwa zdrowia ludzi w trakcie realizacji inwestycji.

Zagrożenie dla zdrowia i bezpieczeństwa ludzi może wystąpić na skutek:

- zbliżeń i skrzyżowań z istniejącym uzbrojeniem podziemnym, kable energetyczne możliwość porażenia, przyłącze ciepłownicze opażenia wodą gorącą.
- używania do transportu sprzętu mechanicznego – potrącenie, upadek ciężaru z wysokości
- wykonywania robót przez osoby nie posiadające odpowiednich uprawnień oraz kwalifikacji.
- używania sprzętu elektro-mechanicznego

13.4. Wskazanie sposobu prowadzenia instruktażu pracowników przed przystąpieniem do robót.

- przeszkolenie pracowników w zakresie bhp przed rozpoczęciem wykonywania zadania przez uprawnioną do tego celu osobę oraz wskazanie możliwości wystąpienia zagrożeń podczas wykonywania prac,
- systematyczne kontrolowanie poprawności wykonywania robót w zakresie zgodności z przepisami bhp.

13.5. Wskazanie środków technicznych i organizacyjnych zapobiegających niebezpieczeństwom.

- wyposażyć pracowników w środki ochronne, kask, rękawice,
- systematyczne kontrolowanie poprawności wykonywania robót w zakresie zgodności z przepisami bhp.
- wykonanie wykopu o bezpiecznym nachyleniu ścian,
- zabezpieczenie wykopów,
- szczegółowy nadzór nad pracami wykonywanymi w rejonie istniejącego uzbrojenia terenu.